

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПЛАТФОРМ СПІЛЬНОГО ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ

Бугай М. В.

У статті досліджуються адміністративно-правові аспекти функціонування платформ спільного доступу до інформації (ПСДІ) та платформ спільного доступу до відео (ПСДВ) в Україні. Аналізуючи розвиток правової регуляції цих платформ, автор розглядає їх юридичні характеристики, основні проблеми та перспективи вдосконалення законодавства в цій сфері. Починаючи з огляду історичного контексту, стаття висвітлює основні етапи формування правового регулювання ПСДІ та ПСДВ в Україні. Особливу увагу приділено змінам, що відбулися після прийняття Закону України «Про медіа» в грудні 2022 року, який вперше чітко визначив терміни «платформа спільного доступу до інформації» та «платформа спільного доступу до відео», заклавши основу для подальшого правового регулювання цих категорій.

Автор аналізує, як нововведення в законодавстві допомогли розмежувати ці поняття на основі ключових критеріїв, таких як об'єкт права власності та функціональні можливості платформ. Досліджено окремі міжнародні директиви Європейського Союзу, зокрема Директиву про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку, яка накладає зобов'язання на держави-члени забезпечити справедливу винагороду для авторів і виконавців за використання їхніх творів.

У статті розглянуто адміністративно-правові проблеми, з якими стикаються ПСДІ та ПСДВ в Україні, такі як недостатність національного законодавства, прогалини у правовому регулюванні, а також необхідність інтеграції міжнародних норм для досягнення більш ефективного регулювання цих платформ. У статті запропоновані можливі напрямки для удосконалення правового регулювання, акцентуючи увагу на необхідності створення єдиного правового поля, яке б забезпечувало адекватний захист прав користувачів та стимулювало розвиток цифрових технологій. Зокрема, стаття висвітлює такі аспекти як розмежування понять «платформа спільного доступу до інформації» і «платформа спільного доступу до відео» в контексті нового законодавства України, міжнародні стандарти і директиви ЄС, що регулюють діяльність онлайн-платформ та забезпечують права авторів та проблематику, що виникає

у процесі правового регулювання ПСДІ та ПСДВ в Україні, і необхідність вдосконалення національного законодавства.

Ключові слова: платформи спільного доступу до інформації, правове регулювання, платформи відео контенту, захист авторських прав, цифрові медіа платформи, регулювання онлайн-контенту.

Bugay M. V. Administrative and legal aspects of the operation of information sharing platforms in Ukraine

The article examines the administrative and legal aspects of the functioning of information sharing platforms (ISPs) and video sharing platforms (VSPs) in Ukraine. Analysing the development of legal regulation of these platforms, the author examines their legal characteristics, main problems and prospects for improving legislation in this area. Starting with an overview of the historical context, the article highlights the main stages of formation of legal regulation of PSDPs and VODPs in Ukraine. Particular attention is paid to the changes that took place after the adoption of the Law of Ukraine «On Media» in December 2022, which for the first time clearly defined the terms «information sharing platform» and «video sharing platform», laying the foundation for further legal regulation of these categories.

The author analyses how the legislative innovations helped to distinguish between these concepts based on key criteria, such as the object of ownership and the functionality of the platforms. The author examines certain international directives of the European Union, in particular the Directive on Copyright and Related Rights in the Digital Single Market, which imposes obligations on Member States to ensure fair remuneration for authors and performers for the use of their works.

The article examines the administrative and legal challenges faced by the Ukrainian PSDP and the PSDV, such as the insufficiency of national legislation, gaps in legal regulation, and the need to integrate international norms to achieve more effective regulation of these platforms. The article suggests possible areas for improvement of legal regulation, focusing on the need to create a unified legal framework that would ensure adequate protection of users' rights and stimulate the development

of digital technologies. In particular, the article highlights such aspects as the distinction between the concepts of «information sharing platform» and «video sharing platform» in the context of the new Ukrainian legislation, international standards and EU directives regulating the activities of online platforms and ensuring the rights of authors, and the issues arising in the process of legal regulation of IPR and VSPP in Ukraine, and the need to improve national legislation.

Key words: *information sharing platforms, legal regulation, video content platforms, copyright protection, digital media platforms, online content regulation.*

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні існує потреба в розробці нових підходів до правового регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації, що викликано недостатньою адаптованістю національного законодавства до швидкого розвитку цифрових технологій та змінюваних умов інтернет-середовища. Проблеми, що постають в цьому контексті, включають відсутність чітких правових норм, недостатнє узгодження з міжнародними стандартами та необхідність вдосконалення механізмів захисту прав інтелектуальної власності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти досліджуваної проблематики на загальнотеоретичному рівні досліджувалися рядом вітчизняних науковців таких як: М. О. Баймуратов, О. В. Батанов, С. К. Бостан, Н. В. Заяць, Б. В. Калиновський, Н. В. Камінська, А. М. Колодій, В. В. Кравченко, І. В. Кушнір, Н. В. Кушаква-Костицька, Л. Р. Наливайко, О. В. Скрипнюк, О. Д. Тихомиров, В. Л. Федоренко та інші.

Метою статті є комплексне дослідження адміністративно-правових аспектів діяльності платформ спільного доступу до інформації в Україні.

Виклад основного матеріалу. Адміністративно-правові аспекти діяльності платформ спільного доступу до інформації в Україні є актуальним та важливим питанням, що вимагає глибокого аналізу та регулювання. Сучасний розвиток інформаційних технологій та зростання кількості цифрових послуг зумовлюють необхідність створення правових рамок, які забезпечать захист прав користувачів, безпеку даних та ефективно функціонування інформаційних платформ. Основними напрямками правового регулювання є забезпечення захисту персональних даних, доступ до публічної інформації та інші інформаційні та цифрові права громадян.

Аспекти адміністративно-правового регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації в Україні є комплексним завданням,

що включає розробку та впровадження ефективних механізмів захисту даних, забезпечення прозорості та доступності інформації, а також дотримання міжнародних стандартів і норм. Це створює підґрунтя для розвитку інформаційного суспільства та підвищення рівня довіри громадян до цифрових послуг та платформ.

Стаття 32 Конституції України передбачає захист від втручання в приватне життя громадян, забороняючи збір, зберігання, використання та розповсюдження конфіденційної інформації про особу без її згоди, за винятком випадків, передбачених законом, і лише з метою забезпечення національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини [1]. Водночас ч. 1 ст. 1 Закону України «Про інформацію», встановлює поняття «інформація», як будь-які дані чи відомості, які можуть зберігатися на різних матеріальних носіях або відображатися у електронному форматі [2].

До 2022 року національне законодавство не мало чітко сформульованих правових норм, що регулювали б діяльність платформ спільного доступу до інформації, їх функціонування та захист персональних даних користувачів. Правове визначення цієї категорії зазвичай ґрунтувалося на теоретичних розробках і наукових дослідженнях, часто запозичених із міжнародного досвіду.

З прийняттям Закону України «Про медіа» в грудні 2022 року, правова ситуація змінилася. У статті 1 законодавець визначив 63 терміни, серед яких було розмежовано дві на перший погляд схожі категорії - платформи спільного доступу до відео та платформи спільного доступу до інформації [3, с. 54-55]. Це розмежування стало важливим кроком у правовому регулюванні медіапростору, забезпечуючи чітке розуміння та відповідальність для різних типів платформ. Законом було встановлено окремі правові режими для кожної з категорій, що дозволяє більш ефективно регулювати їх діяльність та захищати права користувачів.

Для платформ спільного доступу до відео передбачені специфічні вимоги щодо контенту, зокрема обов'язок дотримуватись стандартів авторського права, захисту від піратства та забезпечення безпеки неповнолітніх. Платформи спільного доступу до інформації, в свою чергу, повинні дотримуватись норм, що стосуються збереження конфіденційності даних користувачів, забезпечення достовірності та точності інформації. Прийняття Закону «Про медіа» також означає підвищену відповідальність операторів платформ за контент, який розміщують користувачі.

Це включає обов'язок оперативно реагувати на запити про видалення незаконного або шкідливого контенту та запровадження механізмів контролю і моніторингу. Закон також сприяє розвитку національного інформаційного простору, стимулюючи інновації та забезпечуючи правову визначеність для нових медіапроектів. Завдяки чітко визначеним правовим нормам, платформи спільного доступу до інформації та відео можуть ефективніше працювати, забезпечуючи користувачам якісні та безпечні послуги.

Відповідно до п. 38 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про медіа», платформа спільного доступу до відео (ПСДВ) є сервісом, що спрямований на поширення для широкої аудиторії програм або користувацького відео з метою інформаційного, розважального або навчального характеру. Провайдер такої платформи не несе редакційної відповідальності за зміст відеоматеріалів, якщо їх поширення відбувається через електронні мережі і здійснюється за допомогою автоматичних засобів або алгоритмів, зокрема стосовно відображення, позначення (тегування) та упорядкування послідовності відтворення [4].

Згідно п. 39 ч. 1 ст. 1 відповідного Закону, платформа спільного доступу до інформації (ПСДІ) сервіс, який надає своїм користувачам можливість зберігати та поширювати інформацію для широкого кола осіб за їхнім запитом. При цьому таке зберігання та поширення не є виключною та допоміжною функцією іншого сервісу і обумовлене об'єктивними та технічними умовами, які потребують наявності самої платформи [4].

Вивчення наведених понять дозволяє дійти висновку, що законодавець розмежував категорії на основі декількох ключових критеріїв. По-перше, це тип об'єкта права власності, що потребує захисту: Платформи спільного доступу до відео (ПСДВ) зосереджені на відео-контенті, в той час як Платформи спільного доступу до інформації (ПСДІ) охоплюють різноманітні типи інформації, такі як текстові документи, зображення або аудіофайли. По-друге, функціональні можливості ПСДВ обмежені в порівнянні з більш широкими можливостями ПСДІ, такими як обмін повідомленнями або управління документами. Розподіл за категоріями стає зрозумілим, якщо порівняти, як платформи на зразок YouTube і Vimeo організують інформацію в порівнянні з Facebook і Twitter.

Директиви Європейського Союзу відіграють ключову роль в адміністративно-правовому регулюванні діяльності платформ спільного доступу до інформації. Зокрема, пункт 1 Статті 17 Директиви

про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку передбачає, що держави-члени зобов'язані забезпечити для провайдерів онлайн-контенту обов'язок публічного повідомлення користувачів про доступність завантажених об'єктів авторського права та суміжних прав [5]. Оскільки ПСДВ і ПСДІ здебільшого заробляють на своєму контенті, стаття 18 цієї Директиви накладає на держави-члени ЄС обов'язок забезпечити, щоб автори та виконавці, які ліцензують або передають свої виключні права на використання своїх творів, мали право на адекватну і справедливую винагороду [5].

Для забезпечення безпеки та надійності інформаційних платформ необхідно встановлювати технічні стандарти та протоколи безпеки. Це включає вимоги щодо шифрування даних, автентифікації користувачів, захисту від кіберзагроз та забезпечення безперебійної роботи систем. Такі стандарти повинні бути узгоджені з міжнародними нормами та передовими практиками.

Ефективне регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації потребує постійного моніторингу та нагляду з боку державних органів. Це включає проведення аудитів, перевірок та інспекцій для виявлення порушень та недоліків у діяльності платформ. Моніторинг також допомагає виявляти нові ризики та загрози, що виникають у процесі розвитку технологій. Водночас, держава може гарантувати користувачам таких платформ захист їх прав у разі їх порушення пов'язаного із використанням таких платформ.

Постійний розвиток технологій вимагає адаптації правової бази та вдосконалення законодавства. Це передбачає регулярний перегляд існуючих нормативно-правових актів, розробку нових законів та регуляторних документів, а також врахування досвіду інших країн. Важливим аспектом є забезпечення участі громадськості та експертного середовища у процесі розробки законодавчих ініціатив.

Для ефективного функціонування інформаційних платформ необхідно підвищувати рівень обізнаності користувачів щодо прав та обов'язків, а також основ кібербезпеки.

Враховуючи вищезазначені аспекти, можна зробити висновок, що адміністративно-правове регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації в Україні є багатограним і динамічним процесом. Воно вимагає комплексного підходу, що включає розвиток правової бази, впровадження технічних стандартів, моніторинг і нагляд, а також освітні ініціативи. Лише

за умови дотримання всіх цих вимог можна забезпечити ефективне, безпечне та прозоре функціонування інформаційних платформ, що сприятиме розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Висновки. Підсумовуючи, можна відзначити, що адміністративно-правове регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації має характер гібридного підходу. Сучасне національне законодавство виявляє ряд прогалин і не здатне забезпечити повне правове регулювання всіх аспектів функціонування ПСДВ і ПСДІ. Тому для вирішення цих питань вітчизняні правові норми поєднуються з міжнародними стандартами, що дозволяє більш комплексно охопити проблеми, що постають в процесі використання платформ. Хоча це поєднання призводить до певного поліпшення правового регулювання, воно все ще залишається вкрай недосконалим.

Така ситуація зумовлена кількома факторами. По-перше, швидкі темпи розвитку технологій та постійно змінювана природа онлайн-контенту створюють нові виклики для правового регулювання, з якими національні системи не завжди справляються. По-друге, різниця між національними правовими системами і міжнародними стандартами часто ускладнює процес інтеграції міжнародного досвіду в національне законодавство. По-третє, відсутність єдиного правового поля в межах ЄС і глобального рівня веде до правових розривів і неоднозначностей, які потребують постійного вдосконалення і коригування. Однак, інтеграція міжнародних норм і стандартів в національне законодавство є важливим кроком у розвитку правового регулювання платформ спільного доступу до інформації. Цей процес дозволяє впроваджувати сучасні практики і рішення, що відповідають глобальним тенденціям у сфері медіа і цифрових технологій. Водночас, для досягнення ефективного правового регулювання необхідно продовжувати адаптацію законодавства до нових реалій, розвивати механізми моніторингу та контролю

за діяльністю платформ, а також забезпечувати активний діалог між законодавцями, правозахисниками і представниками індустрії. Таким чином, майбутнє адміністративно-правового регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації в Україні вимагатиме гнучкого і комплексного підходу, який зможе забезпечити ефективну регуляцію та захист інтересів всіх учасників цього процесу. Лише через постійне вдосконалення правових механізмів можна досягти справжнього балансу між захистом прав користувачів та стимулюванням інновацій у сфері цифрових платформ.

Література

1. Конституція України. Законодавство України від 28.06.1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n_4234
2. «Про інформацію». Закон України від 02.10.1992 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text56>
3. Бугай М. В. Адміністративно-правове регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації. *Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Одеса, 29.03.2024). Одеса, 2024. С. 54-56.
4. «Про медіа». Закон України від 13.12.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20/ed20240211#n6>
5. «Про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку та про внесення змін до директив». Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2019/790 від 17 квітня 2019 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_022-19#n229

Бугай М. В.,
orcid.org/0000-0002-6051-9520
аспірант
Одеського державного університету
внутрішніх справ